

„БИЗИМ ӘСР“

ЧАБИР Новрузун «Бизим әср» адлы жени китабындакы ше'рлери охуларкан, мўаллифин нараһатлыгы, әсрин, заманын сәсинә сәс вермәжә чан атдыгы аҗдыл көрүнүр. Шаирин әввалкя китабларында диггәти чәлб едәи ахтарышлар, жени сөз, жени фикир демәк мейлләри, охучуларла мўасир ше'р диләлә дәнншмаг чәнди бурада инсәбәтәи габарыглаштыр.

Китабдан алынган илк тәәсүрат кошдур. һәр шејдәи әввал, аҗдыи һеетик дил ше'рләрдә иһәзәә чарнап чәһәтдир. Инсә едиләр ки, шаир әрлә, ше'р јаратмаг хәтиринә јох, дахили еһтијач һәтичәсиндә, һәвәслә, иләһамла

жазыр. Китабда гүәурлу, һәсәнап ше'рләр дә вардыр. Анчаг белә ше'рләр дә сәминдир.

Шаир мўасир һәјәтын дүшүнчә вә әрзуларыла јашајан лирик гәһрәманнның мә'нәви алаһини ачмага, сәвкисини, иһфратини, гәзәбини, сәвинчини, кәдәрини кәстәрмәжә чалышмышдыр.

Адам да һәр јашамајыр
Тәлә үчүн, гаһуи үчүн.
Тәбиәтти һәрдикләри
Азлыг едир онуи үчүн.

«Һәјәтын төһфәләри» адлы ше'рдәи кәтирдәиһиниз бу парчадан көрүндүјү кими, шаирин лирик гәһрәманн төһбәтти һәрдији һә'мәтләрлә һифәјәтләһиәјән, бәјүк әрзу вә әмәлләрлә јашајан, мўбаризә апаран, мә'нәвијәтчә зәнкни бир адамдыр. Бу гәһ-

рәман кәиш сәһәсини нараһатлыг јәлләринә ачыр, әлләринни габарында вичданыни јашадыр, тәләјә, тәбиәтә гаршы чыхыр. О, нараһатдыр, бизим әсрин чидди мәсәләләри илә мараглаһыр, гуруб јарадыр, тәһиз, кәзәл һисләрлә јашајыр.

Әи биринчи анасындан
Догулур о.
Сәһра һәә заман-заман
Догулур о.

Жени кәјфијәтләр газанан, һәмншә ахтармага, әјрәимәжә чалышан бу һәчнб гәһрәманн әи чәх дүшүндүрән әсринизин жүрәккәб мәсәләләри, андәијәтләридир. Рәкетләрин, атомларын кәшф олуп, дугу бир дөврдә дүија үчүн, инсанларын һәјәти үчүн чәх әһәмәијәтли проблемларин ачылманнш галмасындан һә-

разы олан бу гәһрәманда һәјәт ешти күчлүдүр. О, Әли Бајрамлы һеетлик-електрик стансијасыны, әзәмәтли Нефт дашларыны, һәр күи дәјишән, кәзәлләшән Бакынн, өз баба јурдуиу көрүб фәрәһләһиһр, сәвинһр; ејин заманда бу кәзәл һәјәт уғрунда чаныны гурбан верән икид вә һәрәд инсанлары тәтырлајыр:

Икид долу, ишыг долу
һагыллары дүшүһрәм.
Олуһүјә бу һЕС-ләрә
тәмәл гојан
огуллары дүшүһрәм.

Мәи Зојанын сәи сәсини
дүшүһрәм,
Матросовуи јүз-јүз һЕС-ә
ишыг верән
сәһәсини дүшүһрәм.

Бу гәһрәманларә шаир гәз-гәз жүрәһиәт едир, овла-

рын һәрдәи әлә бил јаддан чыхарылмасына дәзә билмиһр. Шаирин бу гәһрәманларә һөрмәт вә еһтирам бәсләһәи сәбәбсиз дәјилдир. Бу гәһрәманлар лирик «мәи» үчүн һүмунә олан јахшы инсанлардыр. Шаирин гәлбиндә иһсә адамларә бәсләдији иһфәт дә күчлүдүр. О, күчәләри иһсәз-күчәз дөлашан чаванлары, адамлары гәбулуида сәатларла кәзәлдәи иһәрә рәһбәрләрини, башы-бәји киһлә долу «заһмаглары» тәһгид едир.

Ч. Новруз адәтәи конкрет мөвзулардан бәһс етсә дә тәкчә мөвзу илә киһәјәтләһиһр, ричәтләр һәһтәсәлә фикирләрини кәишләһиһр мәжә, шәхәләһиһр мәжә чалышыр. Бу, онуи гәл-һанад ачмасына, бир темәдәи, башгә

темә кечмәсинә, үмунләшдирмә апармасына сәбәб олур. Бу вахт шаир күчлү, мә'налы, јахшы минраларә кәиш мейдан вермәжә имкан таһыр. «Һәјәтын төһфәләри», «Бизим әср» ше'рләри бу чәһәтдәи характеркидир.

Лакин бу чәһәт Чабир Новрузун ше'рләриндә һәр заман мўәффәгијәтлә һәтичәләһиһр. Конкрет мөвзудан узаклашаркан, һазым олмајан тәфәррүгәтә, тәсвирә, јәриһә дүшмәјән минраларә јол верир, һәтта бә'зәи риторикаја гаһылыр. Мәсәләи, «Чәфәрлә көрүш» һөемасында гәһристанлыгыш тәсвири, әјри-әјри бәјүк сәһәткәһрә һаггындакы тәәсүрат өз-өз-әүјүндә јахшы олса да, артыг көрүнүр вә үмун мәз-мунла өз бағлаһыр. Һәлбуки,

мүәллиф асанлыгла бирбаша Чәфәрлә көрүш сәһәсинә кечә биләрди. Јахуд «Нефт дашлары» ше'риндә конкрет тәсәвүр ојатмајан «јајы сәрин, гышы сојут», «сәрт боранлар әјә билмәз вүгарыны», «миһ бир кәрә боран көрән», «ајдан ары, судан јуру, кишиләјә, чәсәрәтә мейдандыр о» кими минралар ше'рини кәзәләһиһнә, долгуилуғуи кәләл кәтириһр. Белә минралар «Мәниһ Бакинн» адлы ше'рдә дә вардыр. Һәр ики ше'р зәһф тәһсир багышлајыр, шаирин имканларындан ашагмадә дурур.

«Чәфәрлә көрүш» адлы һөема сәһини јазылмышдыр, шаир бәјүк сәһәткәһр Чәфәр Чаббарлыја бәсләдији мәһәбәтти тәрәннүм етмиһидир. Мүәллиф Чаббарлынын һә-

јатындан кәиш епизодлар, ләһзәләр вермәји гаршысына мәгсәд гојманншдыр. Бу һуиһа белә, бәјүк драматургун сәһәтә бәсләдији сәһсуз ештини вә еһтирасыны шаир јахшы ифадә етмиһидир.

Ч. Чаббарлы илә көрүш сәһнәи әдәби бир һәһтәдир. Бундан еһтифадә едиб, шаир әсил сәһәт вә сәһәткәһр һаггында, халгымызын кәчиһ кәлдәи јол, бу күи күи һәлијәтләрини барәсиндә һәрәрәтлә бәһс етмиһидир. Шаирлә бәјүк драматург арасындакы бу сәһбәтләрдә халгымызын Ч. Чаббарлыја бәсләдији мәһәбәт дүјуамададыр.

Чабир Новрузун жени ше'р китабы јахшы чәһәтләриһә көрә бизи сәһидиһиһр.

Төһғи МАҺМУД